

OBRAZAC

sudjelovanja u savjetovanju o nacrtu zakona, drugog propisa ili akta

Važna napomena:

Popunjeni obrazac s prilogom zaključno do 3. travnja 2013. dostaviti na adresu elektronske pošte: javna.rasprava-pravilnik@min-kulture.hr

Nacrt Pravilnika o dopunama Pravilnika o izboru i utvrđivanju programa javnih potreba u kulturi

Ministarstvo kulture

<i>Početak savjetovanja: 28. 3.2013.</i>	<i>Završetak savjetovanja: 3.3.2013.</i>
Naziv predstavnika zainteresirane javnosti koja daje svoje mišljenje, primjedbe i prijedloge na predloženi nacrt	HRVATSKO DRUŠTVO KNJIŽEVNIKA ZA DJECU I MLADE
Interes, odnosno kategorija i brojnost korisnika koje predstavljate	KNJIŽEVNOST ZA DJECU, KNJIŽEVNICI ZA DJECU I ČITATELJSKA PUBLIKA
Ime i prezime osobe (ili osoba) koja je sastavljala primjedbe ili osobe ovlaštene za predstavljanje predstavnika zainteresirane javnosti	SILVIJA ŠESTO, ANA ĐOKIĆ
Datum dostavljanja	2.4.13.

Primjedbe s obrazloženjem:

Kao pisci i promotori hrvatske književnosti za djecu i mlade, u svakodnevnom smo kontaktu (preko književnih susreta po školama i knjižnicama) s našim najmlađima. Stoga imamo jasnu situaciju s “terena”, odnosno koji sve problemi postoje i koje su mogućnosti promidžbe hrvatske kulture među našom najmlađom populacijom (koja će već sutra biti konzument kulture “za odrasle”).

Mi, književnici za djecu i mlade činimo sve kako bi se situacija na kulturnom planu poboljšala, no da bi efekt našeg nastojanja (promocije knjiga za djecu i mlade, organiziranje književnih susreta i tribina s djecom i mladima, književni festivali posvećeni literaturi za najmlađe, književno-likovne nagrade autorima knjiga za djecu, itd.) dao trajne rezultate, neophodna nam je čvrsta podrška upravo Vašeg ministarstva. U tom cilju šaljem Vam dopis s konkretnim prijedlozima za poboljšanje angažmana Ministarstva kulture RH kada je u pitanju hrvatska kultura za djecu i mlade.

Odnos prema domaćim piscima (i ilustratorima) i njihovim djelima za djecu i mlade, odražava odnos društva prema vlastitoj djeci. Ako se na njih gleda s podcjenjivanjem, društvu će se to vratiti kao bumerang.

Kada djeca odrastu, nemar kulture prema njima, vratit će svojim nemarom prema kulturi.

PRIJEDLOG PODRŠKE MINISTARSTVA KULTURE REPUBLI-KE HRVATSKE OŽIVLJAVANJU PRODUKCIJE SUVREMENE HRVATSKE KNJIŽEVNOSTI ZA DJECU I MLADE

Da bi knjige bile žive, moraju se stvarati. Da bi se stvarale, treba dati podršku ljudima koji ih stvaraju.

Ono što je najbitnije jest da kulturna politika prema književnim programima za djecu i mlade bude SUSTAVNA I PLANSKA a ne stihijska i sporadična. Stoga predlažemo sljedeće konkretne mjere podrške:

POTPORA KNJIŽEVNOM STVARALAŠTVU

U komisiji za potpore književnom stvaralaštvu trebala bi biti dva pisca koji se bave i pisanjem literature za djecu i mlade.

Jedna četvrtina potpora (i onih šestomjesečnih, i onih tromjesečnih) trebala bi biti namijenjena tekstovima koji se obraćaju djeci i mladima.

POTPORA VRIJEDNIM LITERARNIM DJELIMA

U komisiji bi trebala biti dva pisca koji se bave i pisanjem literature za djecu i mlade.

Četiri od deset potpora trebale bi pripasti knjigama namijenjenim djeci i mladima.

Prijedlog - u obzir bi, osim romana i zbirki priča, trebale doći i autorske slikovnice kao i slikovnice autorskog dvojca pisac-ilustrator. Na taj način istakla bi se a) vrijednost ilustracije kao jednakovrijednog izražajnog sredstva u književnom stvaralaštvu i b) visoka umjetnička vrijednost teksta slikovnice. Ovakav stav prema slikovnici, promijenio bi uvriježenu, iznimno lošu sliku o slikovnici kao pukom didaktičko-moralizatorskom sredstvu za “odgoj” malih beba, kakav ima velik broj hrvatskih nakladnika, čitatelja pa i dio samih hrvatskih pisaca za

djecu. Za razliku od potpuno drugačijeg stava naših francuskih i belgijskih kolega npr, na čijoj su suvremenoj kulturnoj sceni slikovnice dostigle iznimno visok umjetnički status.

POTPORA IZDAVANJU KNJIŽEVNIH DJELA

U Vijeću za knjigu morala bi biti barem dva člana koji sustavno prate domaću književnu scenu za djecu i mlade. Što podrazumijeva jednog pisca i jednog ilustratora. Trenutno, u Vijeću za knjigu ni jedan član nije kompetentan za procjenu situacije na domaćoj književnoj (i ilustratorskoj) sceni za djecu i mlade.

Politika potpore Vijeća za knjigu mora jasno staviti do znanja kako Ministarstvo kulture RH (ukoliko želi održati na životu suvremenu hrvatsku knjigu za djecu) čvrsto podržava domaću književnu produkciju za najmlađe.

Napomena - nakladnicima je u konačnici svejedno što će objavljivati. Oni osluškuju politiku potpore Vijeća za knjigu. Ako se potpora daje za djela domaćih autora, oni će objavljivati domaće autore. Ako je politika da se favoriziraju inozemni autori, oni će objavljivati inozemne autore. Nakladnik je, za razliku od pisca, prije svega trgovac. U tom kontekstu, iako zvuči apsurdno, potpora nakladnicima zapravo je potpora piscima.

1. Dati potporu objavljivanju SVAKOG novog romana suvremenog hrvatskog autora za djecu i mlade (koji je član HDKDM-a, HDP-a, DHK-a) koji je u izdavačkom programu hrvatskih nakladnika.

2. Dati potporu objavljivanju SVAKE nove slikovnice, zbirke priča, zbirke pjesama za djecu (čiji su autori, pisac i ilustrator, članovi HDKDM-A, HDP-A, DHK-a, ULUPUH-a) koja je u izdavačkom programu hrvatskih nakladnika.

Napomena – zanimljivo je kako suvremena hrvatska slikovnica, kao specifičan oblik književno-likovnog stvaralaštva (prilično skup za proizvodnju), ovisi još jedinu o entuzijazmu malih nakladnika. Velike nakladničke kuće odavno su je otpisale kao izvor zarade, te objavljuju skoro isključivo slikovnice sa svima dobro poznatim tekstovima domaćih i inozemnih lektirnih autora. I onda Vijeće za knjigu podrži otkup lektirnih slikovnica u produkciji velikih nakladnika, a ne otkupi slikovnice novih domaćih autora u produkciji malih

nakladnika – čime daje jasnu poruku nakladnicima da ne idu u proizvodnju novih domaćih knjiga i slikovnica za djecu!

3. Dati potporu objavljivanju novog tekstu potpuno nepoznatog hrvatskog autora koji je u izdavačkom programu hrvatskih nakladnika, ukoliko ga kvalitetnim procijene članovi Vijeća za knjigu.

(Iz nama nepoznatih razloga, Vijeće za knjigu daje potpore za idavanje knjiga klasika hrvatske književnosti koji su u lektiri. I to velikim nakladnicima!)

OTKUP KNJIGA

U Vijeću za knjigu moraju biti barem dva člana koji sustavno prate što se događa na suvremenoj hrvatskoj književnoj sceni za djecu i mlade. Nažalost, u trenutnoj formaciji Vijeća, to nije NITKO od članova.

Kao i kada je o potpori izdavaštvu riječ, Ministarstvo kulture treba razvidno pokazati SISTEMATIČNU politiku podrške domaćoj produkciji knjiga za djecu. Ne bi se više nikako smjelo dogoditi da se od jednog istog nakladnika, u istom krugu otkupa, jedan naslov otkupi u 175, drugi u 80 primjeraka, a treći se uopće ne otkupi, a da je u sva tri slučaja riječ o jednakovrijednim djelima domaćih autora (lektirni pisci, članovi istog društva književnika). Također se ne bi smjelo dogoditi da se naslov inozemnog autora otkupi u 175 primjeraka, a naslov domaćeg u 80 ili se uopće ne otkupi. Još je tragičnije da slikovnica nagrađena nagradom za najbolju hrvatsku slikovnicu ne bude uopće otkupljena, kao ni knjiga dobitnik ili finalist književne nagrade. Također se događa i situacija da se otkupi slikovnica inozemnog autora, a domaći prvijenac ne. Time se direktno daje poruka nakladnicima da se ne podržavaju novi, neafirmirani autori knjiga za djecu, kao i da domaće književne nagrade uopće nisu bitne.

Otkup Ministarstva kulture je nužan iz dva razloga.

1. On je direktan usmjerivač hrvatskim nakladnicima (kao i kada je u pitanju potpora izdavaštvu) što je ono što Ministarstvo kulture odborava. Ponavljamo – ako ne dobije potporu za domaće pisce za djecu, nakladnik će se bez grižnje savjesti okrenuti “robi” koja dobiva potporu.

2. Otkup je iznimno bitan zbog narodnih knjižnica koje su, kada je knjiga za djecu u pitanju, JEDINO MJESTO na kojem djeca mogu doći u kontakt sa suvremenom hrvatskom književno-likovnom scenom. Nažalost, prosvjeta/škola ne mogu obaviti tu ulogu. Učitelji i profesori su okupirani nastavnim programom koji moraju obraditi u zadanom roku, te nemaju mogućnosti posvetiti se drugim, vannastavnim aktivnostima koje bi pokrivale praćenje zbivanja na suvremenoj kulturnoj sceni za najmlađe. Obitelj također ne uspijeva pronaći vrijeme i mjesto za “kulturu”. Roditelji nemaju vremena (snage, volje, živaca) sustavno pratiti kulturna događanja posvećena njihovoj djeci. JEDINO mjesto gdje djeca sustavno mogu pratiti što se događa jest – **knjižnica**. To je i mjesto susreta najmlađih čitatelja s piscem i ilustratorom.

Iz navedenih razloga, SVAKA GRADSKA I NACIONALNA KNJIŽNICA U HRVATSKOJ trebala bi imati po jedan naslov svakog novog djela hrvatskog autora (pisca i ilustratora) za djecu i mlade. Taj – JEDAN primjerak – trebalo bi osigurati Ministarstvo kulture RH.

Stoga predlažemo sljedeću politiku otkupa suvremene hrvatske književne produkcije za djecu i mlade:

1. SVAKI novi naslov hrvatskog pisca za djecu i mlade (člana HDKDM, HDP ili DHK) otkupiti u maksimalnom broju primjeraka, a najmanje u 175 primjeraka.

2. SVAKU novu slikovnicu hrvatskog pisca i hrvatskog ilustratora (člana ULUPUHA) otkupiti u maksimalnom broju primjeraka, a najmanje u 175 primjeraka.

3. SVAKI tekst novog hrvatskog pisca koji nije član još nijednog društva otkupiti u minimalno 80 primjeraka, a po procjeni članova Vijeća za knjigu i u više primjeraka.

Napomena - ovakvom politikom otkupa mladih autora za djecu - nakladnici bi bili motivirani da se okrenu novim književnim snagama, te bi se na taj način osvježila književna klima za najmlađe.

KNJIŽEVNE MANIFESTACIJE I MEĐUNARODNI KULTURNI PROGRAMI

1. Prilikom dodjele potpora književnim manifestacijama i festivalima namijenjenim djeci i mladima, Ministarstvo kulture bi trebalo provjeriti daju li organizatori festivala honorare autorima (književnicima i ilustratorima) za književne susrete i likovne radionice u okviru festivalskih zbivanja.

2. Ministarstvu kulture RH predlažemo **pokroviteljstvo nagrade OVCA U KUTIJI** za najbolju hrvatsku slikovnicu, koja se dodjeljuje od 2004. godine (bez kune sredstava iz državnog proračuna). OVCA U KUTIJI jedina je hrvatska nagrada za domaću produkciju slikovnica u kojoj se jednako vrednuju i tekst i ilustracija, a pristigle knjige ocjenjuje stručni žiri (sastavljen od književnog teoretičara, pisca i ilustratora), te dječji žiri. Koliko ova nagrada znači samim autorima pokazuje da su je u svoj CV s ponosom istaknuli i naši svjetski priznati autori Svjetlan Junaković, Zdenko Bašić, Andrea Petrlík Huseinović, Manuela Vladić Maštruko, Stanislav Marijanović, itd.

3. Ministarstvu kulture RH predlažemo **pokroviteljstvo MEĐUNARODNOG KNJIŽEVNOG FESTIVALA ZA DJECU** koji bi se jednom godišnje održavao u zemljama regije, a u realizaciji hrvatskog organizatora.

Napomena - budući da je organizator hrvatska strana, a događanja su izvan Hrvatske, potrebno je financirati i honorare i smještaj sudionika, a ne samo putne troškove.

Ovo su neki od konkretnih prijedloga podrške kulturnom programu za najmlađe. NO, PRIDODAJEMO KAKO BI BILO DOBRO RAZMISLITI I O FORMIRANJU ZASEBNIH PROSUDBENIH TIJELA KOJA BI BILA SASTAVLJENA OD STRUČNJAKA I PISACA, ODNOSNO LJUDI KOJI POZNAJU HRVATSKU KNJIŽEVNOST ZA DJECU I MLADE.

Kao pisci (i ilustratori) knjiga za djecu i mlade, ne vjerujemo u jadikovke (uostalom, kao što ni djeci kuknjava nije svojstvena), niti vjerujemo kako se ispraznim riječima o “teškoj situaciji” (koja ne da je teška, već je alarmantna kad je domaća knjiga za djecu u pitanju) može išta postići. Vjerujemo u entuzijizam, akciju i suradnju svih. Nadamo se da ćete nam se u tome pridružiti. I u svoje osobno ime i u ime Ministarstva kulture Republike Hrvatske.

